

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci v Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl soudcem Jaroslavem Vávrou ve věci

žalobce: **X**, nar. X
bytem X
zastoupený ustanoveným advokátem Mgr. Janem Kvapilem
sídlem Sakařova 1631, 530 03 Pardubice

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 12. 2023, č. j. MPSV-2023/258833-919

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna ustanoveného advokáta Mgr. Jana Kvapila se přiznává v částce 3 900 Kč.

Odůvodnění:

1. V této věci se soud zabývá nesouhlasem žalobce s výší přiznané dávky pomoci v hmotné nouzi – mimořádné okamžité pomoci.

I. Vymezení věci

2. Žalobce se domáhal přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „*zákon o pomoci v hmotné nouzi*“) ve výši 33 200 Kč v souvislosti s pořízením zubní náhrady.
3. Úřad práce ČR – Krajská pobočka v Pardubicích (dále jen „*správní orgán I. stupně*“) rozhodnutím ze dne 2. 11. 2023, č. j. 38167/2023/PAB (dále jen „*prvostupňové rozhodnutí*“), přiznal žalobci dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje ve výši 1 000 Kč.
4. Proti prvostupňovému rozhodnutí brojil žalobce odvoláním, které bylo v záhlaví tohoto rozsudku označeným rozhodnutím žalovaného zamítnuto a prvostupňové rozhodnutí potvrzeno.

II. Obsah žaloby

5. Žalobce v žalobě a jejím doplnění navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
6. Konkrétně žalobce uvedl, že by mu měla být mimořádná okamžitá pomoc přiznána ve výši 33 200 Kč, neboť odůvodněnost výdaje v této výši prokázal. Přiznaná částka nezohledňuje jeho sociální a majetkové poměry. Správní orgán I. stupně tedy vybočil z mezí a limitů zákona. Z napadeného rozhodnutí ani neplyne, jak bylo k přiznané částce dospěno.
7. Žalobce se rovněž zmínil o svém zhoršeném zdravotním stavu, kdy poukázal na lékařské zprávy.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve vyjádření k žalobě částečně zopakoval argumentaci obsaženou v napadeném rozhodnutí a navrhl, aby zdejší soud žalobu zamítl. Zdůraznil, že při své diskreční pravomoci nepřekročil limity správního uvážení. Dávka mimořádné okamžité pomoci je příspěvkem a není určena k plné úhradě ceny pořizovaného předmětu. V dané věci byla určena výše mimořádné okamžité pomoci dle poměrů žalobce.

IV. Jednání soudu

9. Soud věc projednal při veřejném jednání. Zástupce žalobce soudu zdůraznil, že správní orgány zjevně považovaly žalobce za osobu v hmotné nouzi, jednalo se o způsobilý výdaj, avšak přiznaná částka dávky ve výši 1 000 Kč je poté v přímém rozporu s učiněnými závěry a nezohledňuje dostatečně majetkové poměry žalobce. Správní orgány vybočily z mezí správního uvážení.

V. Posouzení věci soudem

10. Soud přezkoumal žalované rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení vedeném podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „*soudní řád správní*“ nebo „*s. ř. s.*“), přičemž dospěl k následujícím skutkovým a právním závěrům.
11. Žaloba není důvodná.
12. Podle § 2 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi se osoba nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2 zák.) nedosahuje částky živobytí (§ 24), přičemž si tento příjem nemůže zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejích základních životních podmínek je tak vážně ohroženo. Podle § 37 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi se výše okamžité mimořádné pomoci osoby uvedené v § 2 odstavce 5 písm. a) stanoví s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci osoby až do výše jednorázového výdaje.
13. Podle § 78 odst. 1 soudního řádu správního je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Pro nezákonnost zruší soud napadené rozhodnutí i tehdy, zjistí-li, že správní orgán překročil zákonem stanovené meze správního uvážení, nebo jej zneužil.
14. Ze zákonné úpravy vyplývá, že dávka pomoci v hmotné nouzi, mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje, je dávkou nenárokovou a záleží na posouzení konkrétní situace žadatele, přičemž správní orgán o této dávce rozhoduje v rámci své diskreční pravomoci, tedy aplikuje správní uvážení. Přitom je povinen držet se vymezených zákonných podmínek, kdy musí posuzovat celkové příjmové, sociální a majetkové poměry žadatele, odůvodněnost výdaje atd.
15. Žalobce uplatnil v žalobě námitku, která se týkala aplikace správního uvážení v případě jeho požadavku na poskytnutí dávky mimořádné okamžité pomoci v souvislosti s pořízením zubní náhrady. Je tedy třeba zodpovědět spornou otázku, která z této námítka vyplývá, totiž zda správní uvážení aplikované správními orgány v jejich rozhodnutích nevybočilo ze zákonem stanovených mezí, či zda nebylo správními orgány zneužito.
16. Soud není oprávněn nahradit správní uvážení uvážením soudním. Správní rozhodnutí v takovém případě podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2005, č. j. 6 Azs 304/2004-43; rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz).
17. Nutno zdůraznit, že dávka pomoci v hmotné nouzi je poskytována jako pomoc k zajištění základních životních podmínek fyzickým osobám, které se nacházejí v hmotné nouzi. Dávka mimořádné okamžité pomoci nemusí být vždy přiznána ve výši prokázaného výdaje. Není totiž založena na principu zajištění životního optima jednotlivce, ale na poskytnutí nezbytně nutné finanční pomoci pro překonání určité tíživé sociální situace. Systém dávek pomoci v hmotné nouzi není primárně koncipován tak, aby z něj mohly být hrazeny léky, zdravotní péče, lékařské zákroky či jiné skutečnosti mající souvislost se zákonem č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

18. Žalovaný v daném ohledu přiléhavě poukázal na skutečnost, že zubní lékař je povinen vždy nabídnout pacientovi řešení, které je plně hrazeno ze zdravotního pojištění. Pokud je nutné přistoupit k zákroku či úkonu, který ze zdravotního pojištění (plně) hrazen není, je pacient oprávněn dle § 16 zákona o veřejném zdravotním pojištění žádat zdravotní pojišťovnu o výjimečnou úhradu takového výdaje. Úhrada nezbytných nákladů spojených s výkonem zubního lékaře je tedy zajištěna právě především prostřednictvím veřejného zdravotního pojištění. Není nesprávný částečný závěr žalovaného, že dávka MOP není (ve své převážné podstatě) určena k zohledňování úkonů zdravotní péče či úkonů spojených se zdravím pacienta.
19. Na závěry ohledně úhrad zdravotní péče tak byl žalobce odkázán žalovaným v napadeném rozhodnutí (především str. 9) a bylo mu osvětleno, že měl možnost v záležitosti úhrady zdravotní pojišťovnou ne(u)hrazené péče postupovat dle § 16 zákona o veřejném zdravotním pojištění. K tomu byl žalobce ostatně veden a vyzván v průběhu řízení před orgánem I. stupně. Doložil toliko vyjádření stomatologa o nutnosti ošetření se spoluúčastí pacienta, nikoli pak jakékoli listiny (či jiné relevantní důkazy) vylučující možnost úhrady poskytnuté péče zdravotní pojišťovnou. Za předložení či alespoň označení důkazů, což je primárně zákonnou odpovědností žadatele, soud nepovažuje sdělení kontaktu na revizního lékaře zdravotní pojišťovny. Soud připomíná, že žalobou napadené rozhodnutí a rozhodnutí orgánu I. stupně činí pro účely soudního přezkumu jeden celek.
20. Pokud tedy správní orgány přiznaly žalobci částku mimořádné okamžité pomoci ve výši 1 000 Kč na úhradu výdaje spojeného se zhotovením zubní náhrady, šlo, jak žalovaný uvedl, o klientsky přívětivý přístup. Tím spíše s ohledem na to, že správní orgány dospěly dokonce k závěru, že celkové příjmy žalobce jsou vyšší než jeho částka živobytí, a tedy že by v tomto ohledu nebyl považován za osobu v hmotné nouzi a dávka příspěvek na živobytí by mu nebyla přiznána, jakož i na to, že náklady na zubní náhradu byly žalobcem v plné výši před vydáním napadeného rozhodnutí uhrazeny.
21. K vybočení z mezí správního uvážení ani k jeho zneužití s ohledem na vše shora uvedené v dané věci nedošlo. Na správních orgánech bylo, aby posoudily nezbytnou výši výdaje a v rámci své úvahy určily adekvátní výši mimořádné okamžité pomoci podle celkových sociálních a majetkových poměrů žalobce. V daném případě se tomu tak stalo, v odůvodnění napadeného rozhodnutí je podrobně a zcela dostatečně popsáno, jakým postupem žalovaný dospěl k částce 1 000 Kč a jak přitom zohlednil sociální a majetkové poměry žalobce. Žalobce ani neuvádí, v jakých konkrétních aspektech byly jeho poměry nesprávně zohledněny.
22. Soud neprovedl k důkazu žalobcem navrhované příjmové doklady (příjmové doklady ze dnů 17. 10. 2023 a 7. 11. 2023). Oba příjmové doklady jsou již součástí správního spisu. Platí přitom, že dokazování správním spisem soud neprovádí.

VI. Závěr a náklady řízení

23. Soud z výše uvedených důvodů shledal námitky uplatněné žalobcem nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
24. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému, kterému by jinak jakožto

úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

25. Ustanovenému zástupci žalobce soud přiznal odměnu za tři úkony právní služby – převzetí a příprava zastoupení, sepsání doplnění žaloby a účast při jednání soudu ve výši třikrát 1 000 Kč [§ 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále jen „vyhláška“); k výši odměny za každý úkon právní služby viz § 9 odst. 2 a § 7 bod 3. vyhlášky], k nimž náleží náhrada hotových výdajů ve výši třikrát 300 Kč (§ 13 odst. 4 vyhlášky). Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí částku ve výši 3 900 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu soudu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice, 26. červen 2024

Jaroslav Vávra v. r.
soudce